

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

Др Жељко Војиновић
Др Драган Вукасовић
Независни Универзитет, Бања Лука

НЕОПХОДНОСТ НАПОМЕНА УЗ ГОДИШЊЕ ИЗВЕШТАЈЕ КОЈИ СУ ПРЕДМЕТ РЕВИЗИЈЕ

Апстракт

Потреба за ревизијом истовремено је утемељавала циљеве и поступке њеног рада. Развој индустријске производње, све веће потребе за ангажовањем менаџера а удаљавањем деоничара из директног учешћа у функционисању предузећа, створило је амбијент у којем извештај ревизора постаје поглед власника, великих и малих акционара, државе, менаџмента и других запослених као и јавности, у рад и пословање предузећа.

Напомене уз годишње извештаје, биланс стања, биланс успеха, токови готовине, кретања капитала, статистички анекс или неки други законом прописан извештај, представљају једну општу слику пословања предузећа и на њих ревизор, који обавља професионално своју дужност, треба да обрати пажњу као и на саме годишње извештаје. У напоменама уз годишње извештаје ревизор може имати сажет преглед пословања и на основу тога дати одређена мишљења.

Кључне речи: ревизија, финансијски извештаји, акционари, напомене.

NOTE TO THE NECESSITY OF ANNUAL REPORTS WHICH ARE SUBJECT REVIEW

Abstract

The need for revision at the same time made its objectives and procedures of work. Development of industrial production, the need for greater involvement of managers and shareholders moving away from direct participation in enterprise, has created an environment in which the auditor's report becomes the owner's view, the view of large and small shareholders, government, management and other employees and the public, at work and business companies. Notes to the annual reports, balance sheet, income statement, cash flows, capital movements, statistical annex, or other reports provided by law, represent a general image of business enterprises and their auditors, who perform their duties professionally, you need to pay attention to the annual report, as well. The notes to the annual reports of the auditor may have a brief business summary and his opinion based on that.

Key words: revision, financial report, shareholders, notes

Увод

Ревизија се спроводи од петнаестог века, иако је почетак њене примене још увек предмет расправа тачно се зна да се ревизорска делатност тада користила ради спречавања превара и крађа на богатима имањима у Енглеској. Најбржи раз-

вој ове професије је уследио ипак у двадесетом веку, када су постављени прави темељи и циљеви рада ревизора.

Ревизори у складу са стандардима своје професије постају независни, мање или више, особе од поверења, компетентни и професионални у сваком смислу. Посао ревизора не почиње на крају године или по доношењу и усвајању завршних рачуна. Наравно да је предмет њиховог рада припрема за ревизију и прикупљање што већег броја релевантних података а затим и контрола или увид-поновно виђење завршних рачуна.

Да ли напомене могу дати прелиминарно мишљење ревизоровом мишљење, може се закључити из следећег прегледа *напомена*. То мишљење могу дати интерни ревизори ако их је предузеће ангажовало, али то за овај преглед уз финансијске извештаје једног друштва не важи.

Уводне напомене

Оснивање и делатност

Привредно Друштво за производњу, унутрашњу и спољну трговину, комуналне и грађевинске послове и друго "ХХ" а.д., (у даљем тексту "Друштво") је израсло из занатске радионице са пет запослених.

Прва регистрација делатности обављена је 07. априла 1958. године у Окружном привредном суду

у, на име "УУ". Од 31. марта 1961. до 30. новембра 1963. године, пословала је у саставу радне организације "УУ И", а од 12. марта 1977. до 25. марта 1987. године у оквиру индустрије "УУ ИИ".

Дана 15. октобра 2003. године, Трговински суд у је под бројем Фи. 2336/2003. регистровао промену организовања у поступку приватизације, чиме је Друштво постало Акционарско друштво чији је највећи део капитала у власништву конзорцијума од шест физичких лица.

Агенција за Привредне регистре Републике Србије дана 01. јула 2005. године, на основу поднетог захтева доноси Решење број БД. 44502/2005 којим се у Регистар Привредних субјеката уписује превођење Друштва.

Производни програм Друштва се развио од

Претежна делатност Друштва је производња.....

Поред наведене претежне делатности Друштво обавља и следеће делатности:

Израђује.....:

Врши поправку.....:

Производња осталих производа

Регистарски број Друштва:

Порески идентификациони број (ПИБ):

Према критеријумима за разврставање из Закона о рачуноводству и ревизији ("Службени гласник РС" бр. 46/2006) Друштво је разврстано у мало правно лице.

На дан 31.12.2010., нема запослених радника..

1.2. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја

Финансијски извештаји Друштва састављени су у складу са Законом о рачуноводству и ревизији ("Службени гласник РС" број 46/06), којим се уређују услови и начин вођења пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза,

прихода и расхода, састављање, презентација, достављање и обелодањивање финансијских извештаја у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја, Међународне рачуноводствене стандарде (МРС), односно Међународне стандарде финансијског извештавања (МСФИ), као и тумачења која су саставни део стандарда.

Решењем Министра финансија Републике Србије (број: 401-00-11/2008-16) утврђени су и објављени Међународни рачуноводствени стандарди (МРС), као и Међународни стандарди финансијског извештавања (МСФИ) са тумачењима који су саставни део стандарда (“Службени гласник РС” број 16/08 и број 31/08).

Иако неки од стандарда нису у потпуности примењиви на пословање, руководство Друштва процењује њихов утицај и не изражава експлицитну и безрезервну изјаву о усаглашености приложених финансијских извештаја са Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ). Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике, као и Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике (“Службени гласник РС” број 114/06, број 119/08 и број 9/09), који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 “Презентација финансијских извештаја”, док у појединим деловима, одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом. Друштво је у састављању приложених финансијских извештаја примењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3, које су засноване на рачуноводственим и пореским прописима Републике Србије. Финансијски извештаји Друштва су исказани у хиљадама динара. Динар (РСД) представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

Коришћење процењивања

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Друштва коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентирани вредности средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Међутим, стварни резултати могу одступати од ових процена.

Преглед значајних рачуноводствених политика

Приходи од продаје роба и услуга

Приход укључује фактурисани износ за продату робу и извршене услуге, без пореза на додату вредност, рабата, осталих комерцијалних попушта и ремитенде.

Приход од продаје производа и робе се признаје у моменту преноса ризика и користи од власништва на купца. Приход од извршених услуга се заснива на степену довршености посла и утврђује се као процентуални однос услуга извршених до дана обрачуна и укупних услуга које треба да буду извршене.

Пословни расходи

Пословни расходи укључују набавну вредност продате робе, трошкове материјала, бруто зараде запослених, амортизацију и остало.

Приходи и расходи камата

Приходи и расходи камата се укључују у биланс успеха периода у коме су настали.

Позитивне и негативне курсне разлике

Сва средства, односно потраживања и обавезе у страним средствима плаћања су прерачунате у њихову динарску противвредност по званичном средњем курсу важећем на датум биланса стања. Пословне трансакције у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у динаре по званичном курсу важећем на дан сваке трансакције.

Позитивне и негативне курсне разлике које настају на девизним трансакцијама у току године и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страниј валути, књижене су у корист или на терет биланса успеха као добици или губици по основу курсних разлика у обрачунском периоду на који се односе.

Нереализоване позитивне и негативне курсне разлике, настале приликом прерачуна девизних потраживања односно обавеза се исказују на исти начин као реализоване курсне разлике.

Преузете и потенцијалне обавезе у страниј валути прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Потраживања од купаца

Потраживања од купаца се иницијално признају по фер вредности, а накнадно се одмеравају по амортизованој вредности, применом методе ефективне каматне стопе, умањеној за резервисања по основу умањења вредности.

Резервисање за умањење вредности потраживања се утврђује када постоји објективан доказ да Друштво неће бити у стању да наплати све износе које потражује на основу првобитних услова потраживања.

Значајне финансијске потешкоће купца, вероватноћа да ће купац бити у процесу ликвидације или финансијске реорганизације, пропуст или кашњење у извршењу плаћања, се сматрају индикаторима умањења вредности потраживања.

Износ резервисања представља разлику између књиговодствене вредности потраживања и садашње вредности очекиваних будућих токова готовине, дисконтованих према ефективној каматној стопи.

Књиговодствена вредност потраживања умањује се преко исправке вредности, а износ трошка се признаје у билансу успеха у оквиру осталих трошкова.

Када је потраживање од купаца ненаплативо, отписује се на терет исправке вредности потраживања од купаца. Накнадна наплата износа који је претходно био отписан, исказује се у билансу успеха у оквиру осталих прихода.

Некретнине, постројења, опрема и нематеријална улагања

Некретнине, постројења и опрема су биле предмет процене вредности од стране стручних служби у саставу Друштва, са стањем на дан 1. јануар 2004. го-

дине. Сходно томе, некретнине, постројења и опрема на дан 31. децембара 2010. године исказана су по процењеној вредности умањеној за извршену исправку вредности.

Под основним средствима сматрају се она средства чији је очекивани корисни век употребе дужи од једне године. Добитак или губитак настао приликом расходовања основних средстава евидентира се у корист или на терет осталих прихода односно расхода као капитални добитак или губитак.

Накнадни трошкови се укључују у набавну вредност средства или се признају као посебно средство, уколико је применљиво, само када постоји вероватноћа да ће Друштво у будућности имати економску корист од тог средства и ако се његова вредност може поуздано одмерити. Сви други трошкови текућег одржавања терете биланс успеха финансијског периода у коме су настали.

Набавке основних средстава током године евидентирају се по набавној вредности, коју чини вредност фактуре добављача увећана за зависне трошкове довођења средства у стање функционалне приправности.

Амортизација

Амортизација се равномерно обрачунава на набавну или ревалоризовану вредност некретнина, постројења и опреме применом следећих годишњих стопа, с циљем да се средства у потпуности отпишу у току њиховог корисног века трајања:

Грађевински објекти	1,3 % - 6,0 %
Опрема и машине	5,0 % - 25,0 %
Транспортна средства	14,3 % - 25,0 %
Намештај	10,0 % - 12,5 %
Рачунарска опрема	20,0 %

Обрачун амортизације некретнина, постројења и опреме почиње када се средства ставе у употребу.

Залихе

Залихе се, опште узев, исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа.

Вредност залиха материјала и робе се утврђује на основу метода просечне набавне цене. Набавна вредност укључује вредност по фактури добављача, транспортне и зависне трошкове.

Нето продајна вредност је цена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цене за трошкове продаје.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вредности залиха у случајевима када се оцени да је потребно свести вредност залиха на њихову нето продајну вредност. Оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима се отписују.

Краткорочни финансијски пласмани

Краткорочне финансијске пласмане Друштва чине пласирана слободна новчана средства орочена код домаћих банака - орочени депозити и краткорочни кредити дати Друштвима (синдикатима) за робу, као и хартије од вредности којима се тргује.

У складу са измењеним МРС 39 („Службени гласник РС“ број 16/08), промена фер вредности хартија од вредности расположивих за продају, евидентира се

преко рачуна нерелизоване добице по основу хартија од вредности односно не-релизоване губице по основу хартија од вредности, у оквиру позиције капитала.

Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају: новац у благајни, друга краткорочна високо ликвидна улагања са првобитним роком доспећа до три месеца или краће и прекорачења по текућем рачуну.

Дугорочне финансијске обавезе

Дугорочне обавезе се иницијално признају по фер вредности прилива, без насталих трансакционих трошкова. У наредним периодима дугорочне обавезе се исказују по амортизованој вредности; све разлике између оствареног прилива (умањеног за трансакционе трошкове) и износа отплата, признају се у билансу успеха у периоду коришћења дугорочне обавезе применом методе ефективне каматне стопе. Дугорочне обавезе се класификују као текуће обавезе, осим уколико Друштво нема безусловно право да одложи измирење обавеза за најмање 12 месеци након датума биланса стања.

Краткорочне финансијске обавезе

Краткорочним обавезама се сматрају обавезе које доспевају у року до годину дана, од дана чинидбе, односно од дана биланса.

Финансијске обавезе исказују се по набавној вредности, увећане за приписане камате у току периода, сходно уговорима на основу којих су прибављене, а умањене за извршене отплате у току периода.

Обавезе према добављачима

Обавезе према добављачима се иницијално исказују по фер вредности, а накнадно се одмеравају према амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе.

Порез на добитак

Текући порез на добитак

Порез на добитак представља износ обрачунат применом прописане пореске стопе од 10,00% на износ добитка пре опорезивања, по одбитку ефеката сталних разлика које прописану пореску стопу своде на ефективну пореску стопу.

Конечан износ обавеза по основу пореза на добитак утврђује се применом прописане пореске стопе на пореску основицу утврђену пореским билансом.

Закон о порезу на добит Републике Србије не предвиђа да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од десет година.

Порези и доприноси који не зависе од резултата а који се односе на домаћа правна лица представљају износе, плаћене по различитим републичким и општинским прописима, који служе за финансирање разних комуналних и републичких потреба.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се калкулише у пуном износу, коришћењем методе обавеза, за привремене разлике које настану између пореске основице сред-

става и обавеза и њихових књиговодствених износа у финансијским извештајима.

Међутим, уколико одложени порез на добитак, под условом да није рачуноводствено обухваћен, проистекне из иницијалног признавања средства или обавезе у некој другој трансакцији осим пословне комбинације која у тренутку трансакције не утиче ни на рачуноводство ни на опорезив добитак или губитак, тада се он рачуноводствено не обухвата.

Одложени порез на добитак се одмерава према пореским стопама (и закону) које су на снази до датума биланса стања и за које се очекује да ће бити примењене у периоду у коме ће се одложена пореска средства реализовати или одложене пореске обавезе измирити.

Приказ битнијих напомена некретнине, постројења и опрема
(У хиљадама динара)

	Земљиште	Грађе-вински објекти	Опрема	Инвести- ционе некретнине	Укупно
Набавна или ревалоризована вредност					
Стање на почетку године	2.387	43.127	40.849	53.671	140.034
Корекција-повећање у корист 679	-	-	-	-	-
Набавке у току године	-	-	-	207	207
Пренос на инвестиционе некретнине	-	-	-	-	-
Отуђења	-	-	1.700	52.630	54.330
Стање на крају године	2.387	43.127	39.149	1.248	85.911
Стање на почетку године	-	3.962	29.743	1.958	35.663
Пренос на инвестиционе некретнине	-	-	-	-	-
Амортизација текуће године	-	561	2279	584	3.423
Исправка вредности кумулирана у отуђеним средствима	-	-	(1.700)	(2.225)	(3.925)
Стање на крају године	-	4.523	30.322	317	35.161
Нето садашња вредност 31. децембар 2010.	2.387	39.165	11.106	51.713	50.750

Залихе

(У хиљадама динара)

31 децембар2010.2009.

Материјал	4.140	14.706
Резервни делови	240	354
Недовршена производња	5.210	5.210
Залихе готових производа	-	16.375
Роба у магацину	19.977	18.323
	<hr/>	<hr/>
Свега залихе, нето	29.567	54.968

Дати аванси

(У хиљадама динара)

31 децембар2010.2009.

Дати аванси за залихе и услуге добављачима у земљи	209	76
Дати аванси за залихе ино-добављачима	-	-
Исправка вредности датих аванса у земљи	(60)	(60)
	<hr/>	<hr/>
Свега дати аванси, нето	149	16

Потраживања

У хиљадама динара

31 децембар2010.2009.

Потраживања од купаца – зависна правна лица	26.705	10.560
Потраживања од купаца у земљи	14.246	11.027
Исправка вредности потраживања од купаца у земљи	(955)	(972)
Потраживања од купаца у иностранству	19.885	15.382
Потраживања из комисионе продаје	-	-
Потраживања од специфичних послова	-	4
Потраживања од запослених	-	8
Остала потраживања	3.453	3.789
Исправка вредности осталих потраживања	(2.597)	(2.597)
	<hr/>	<hr/>
Свега потраживања, нето	60.737	37.201

Краткорочни финансијски пласмани

31. децембар

Поверилац	Каматна стопа	Износ у валути ЕУР		У хиљадама динара	
		<u>2010.</u>	<u>2009.</u>	<u>2010.</u>	<u>2009.</u>
Краткорочни кредити у земљи дати	-	-		51	92
друштвима (синдикатима) за робу					
Војвођанска банка а.д, Нови Сад	3,86%	-	40.000	-	3.836
Уговор о ороченем наменском девизном депозиту бр. 113/09					
Откупљене сопствене акције				1.247	1.247
Свега краткорочни финансијски пласмани				<u>1.298</u>	<u>5.175</u>
<hr/>					
Готовина и готовински еквиваленти				У хиљадама динара	
				<u>31. децембар</u>	
				<u>2010.</u>	<u>2009.</u>
Текући рачуни				9	252
Девизни рачун				12.050	691
Остала новчана средства				<u>40</u>	<u>40</u>
Свега готовина и готовински еквиваленти				12.099	983

Капитал и резерве

Акцијски капитал Друштва са стањем на дан 31. децембар 2003. године износи 25.806 хиљада динара, што је и евидентирано у судском и Регистру привредних субјеката.

До закључно са 31. децембром 2003. године, вршена је ревалоризација капитала коефицијентом раста цена на мало, који је утврђен од стране надлежног органа за статистику и по том основу створене су значајне ревалоризационе резерве, које су у складу са МРС на почетку 2004. године распоређене на поједине облике капитала.

Са стањем на дан 31. децембар 2010. године, као и са стањем на исти дан претходне три године, након извршеног преноса са ревалоризационих резерви износа од 18.022 хиљада динара, акцијски капитал исказан у књигама Друштва износи 44.028 хиљада динара.

На дан 11. децембар 2006. године Агенција за привредне регистре Републике Србије доноси Решење број БД 237723/2006 чиме се региструје промена раније уписаног и унетог капитала изражавањем у ЕУР-има у износу од 419.506,07 ЕУР-а.

Закључак

Напомене уз финансијске извештаје представљају сажет осврт на финансијске резултате предузећа исказане у годишњим извештајима. Њих саставља лице одговорно за састављање годишњих извештаја пословања у предузећу. За све податке у напоменама и дате исказе одговорно је лице за састављање годишњих финансијских извештаја као и одговорна лица у предузећу.

Напомене сем сажетог прегледа годишњих извештаја указују на битне ставке пословања предузећа. Могу деломично бити састављене под утицајем интерног ревизора ако је такво лице радно ангажовано у предузећу.

Услед таквих околности разумљиво је да су напомене уз финансијске извештаје предузећа веома битан део годишњег рачуна сваког предузећа. Из истих разлога законодавац је прописао њихово обавезно састављање и предају уз завршне рачуне. Како за јавност и државне институције тако и за екстерне ревизоре, напомене уз финансијске извештаје представљају битан сегмент ревизије у сваком предузећу, па је из тих разлога њихова припрема, концепт тј. садржина а на основу ње и објективно мишљење независног лица веома битна.

Литература

1. R. Hayes, A. Schilder, R. Dassen, P. Walage, *“Принципи Ревизије”*, Савез рачуновођа и ревизора РС, Бања Лука, 2002.
2. М. Станишић, *”Ревизија”*, Факултет за финансијски менаџмент и осигурање, Београд, 2004.
3. Д. Вукасовић, Ж. Војиновић, *”Финансијска анализа”*, НУБЛ, Бања Лука, 2011.
4. *правно лице-биланс стања, биланс успеха, напомене уз финансијске извештаје*, Суботица, 2011.
5. *правно лице-извештај независног ревизора за 2009 г. И новоконсолидовани финансијски извештај*, Суботица, 2010.
6. IFAC Handbook 1994- Technical Pronouncements, International Federation of Accountants, New York, 1994